

۴

دانشمند شهیر اروپایی، آقای هیل

از روزی که اسلام ظاهر شد، نماز یگانه شعار اسلامی به صورت یک ضرورت درآمد. ارتباط این نماز با مسیحیت و یهودیت هر چه باشد نیروی خاص و اهمیتی فوق العاده در بین مسلمانان پیدا کرد و بعدها به صورت نماز جماعت به اقتدای امامی که اغلب خود محمد ﷺ بود اقامه می شد. هر کسی به هنگام نماز جماعت، اجتماع مسلمانان را مشاهده کند که برای نماز صف بسته اند و با نظام خاصی در کمال وقار و با طرز حیرت انگیزی رکوع و سجود می کنند، به شگفتی در می آید و آثار تربیتی آن را در روان مسلمین از همان روزهای نخستین درک خواهد نمود.

کافی است که ما نقش نماز را مورد بررسی قرار دهیم که چه تأثیر مهمی در بیدار کردن روح نظم و حفظ نظام داشته. آن گاه به خوبی در می یابیم که در حقیقت نماز برای مسلمانان مانند یک آموزش نظامی بوده است و همین نظم مسلمانان در نماز، روح وحدت و یگانگی را در میان مسلمانان زنده کرده.

۲

پروفسور ژول لایوم (۱۷۹۱-۱۸۶۸ م) پژوهشگر علوم اسلامی

اسلام واسطه میان انسان و خدا را از میان برد و برای اولین بار ایجاد ارتباط مستقیم را میان دو قطب اعلام کرد. در پذیرش عبادت و نماز لازم نیست که شخصی از یک گروه مشخص مقام وساطت را میان مردم و خدا داشته باشد، بلکه هر انسانی می تواند خودش اعمال عبادی را انجام دهد. نمازهای پنجگانه از مظاهر همبستگی مذهبی است. آن گاه که بانگ توحید در فضای شهرهای اسلامی طنین می افکند، مسلمانان با شنیدن آهنگ آسمانی اذان در دل روز یا شب هنگام، به سوی مراکز نیایش با آفریدگار هستی بخش می شتابند. این شیفتگان ایمان به خدا، در هر نقطه از جهان و از افق های دور دست روی خود را به سوی نقطه ای واحد و کانونی مشترک، یعنی کعبه که در قلب مکه جای دارد می گردانند.

۳

پروفسور توماس هایس لوپ

مهم ترین مطلبی که من در طول چندین سال تجربه و آزمایش به دست آورده ام، این است که بهترین وسیله برای درمان بی خوابی نماز است. با این قید که من پزشک این سخن را می گویم که نماز بهترین وسیله ای است که تاکنون برای توسعه اطمینان و تسکین اعصاب و آسایش و نشاط شناخته شده که زمینه بی خوابی را برطرف می کند و به عبارت دقیق تر، مهم ترین وسیله ایجاد آرامش در روان و اعصاب انسان نماز است.

۵

ویل دورانت (۱۸۵۸-۱۹۲۸ م) مورخ و دانشمند شهیر آمریکایی

چه خوش آهنگی ست صدای مؤذن در گوش مسلمان و غیر مسلمان که این جان های محبوس در پیکر خاکی را از فراز هزاران مسجد دعوت می کند که به سوی بخشنده زندگی و عقل توجه کنند و به جان با او پیوند گیرند.

۱

اشاره:

در طول تاریخ، اسلام و آداب و رسوم و اعمال این دین آسمانی، کانون توجه متفکران و دانشمندان غربی و مستشرقین بوده است. همیشه دستورات دقیق اسلام دانشمندان سرسخت مسیحی و حتی یهودی را ناچار به اعتراف می کند تا لب به ستایش از اسلام باز کنند. خالی از لطف نیست که نظر چند نفر از متفکران و صاحب نظران غربی را درباره آثار نماز بخوانیم.

۱

الکسیس کارل (۱۸۷۳-۱۹۴۴ م) نویسنده مشهور کتاب انسان موجود ناشناخته

دعا و نماز قوی ترین نیرویی است که انسان می تواند تولید کند. نیرویی که چون قوه جاذبه در زمین وجود حقیقی و خارجی دارد. خود من، در حرفه پزشکی مردانی را دیده ام که پس از آن که تمام معالجات دیگر در حال آنان، مؤثر واقع نشده بود، به نیروی نماز و دعا از بیماری رهایی یافتند. دعا و نماز چون رادیوم، یک منبع نیروی مشعشعی است که خود به خود تولید می شود. از راه دعا و نماز انسان می کوشد نیروی محدود خود را با متوسل شدن به منبع نامحدود تمام نیروها افزایش دهد.

وقتی که ما دعا و نماز می خوانیم، خود را به قوه محرکه پایان ناپذیری که تمام کائنات را به هم پیوسته است متصل و مربوط می کنیم.

هر وقت ما با شور و حرارت خداوند را در دعا و نماز مخاطب می سازیم، هم روح و هم جسم خود را به وجهی احسن تغییر می دهیم. غیر ممکن است مرد یا زنی تنها برای یک لحظه به دعا و نماز بپردازد و نتیجه مثبت و مفیدی از آن نگیرد.

۶

هراس لیف دانشمند مشهور اروپایی

هیچ چیز در این عالم مرا قانع نمی سازد که کدام یک از ادیان آسمانی دعوت به مساوات در میان مردم می کند. من بسیاری از کلیساها و معبد ها را دیده ام و دیده ام که در همان جاها هم مساوات برقرار نیست و طبیعتا معتقد بودم که باید همین تبعیض در داخل معابد اسلامی هم حکمفرما باشد. ولی هنگامی که در روز عید فطر، در مسجدی در «ووکنج» در لندن، ملاحظه کردم

که عالی ترین نوع مساوات در میان مسلمانان وجود دارد، حیرت زده شدم. من دیدم که نژادهای مختلف و شخصیت های عالی، در کنار یکدیگر قرار گرفته اند و برادرانه مشغول عبادت و نماز هستند.

تا آن روز چنین صحنه ای ندیده بودم. در آن جا دیدم که یک نفر رعیت از بلاد «ممباسا» با یک نفر از رجال سیاست و یا از بزرگان دولت «مصر» با هم مصافحه (روبوسی) می کنند و هر گونه تشریفات طبقاتی برچیده شده است. هیچ کس در هیچ مقامی، از ایستادن در کنار دیگران برای نماز ناراحت نیست.

صفاها کاملا منظم و همه در یک ردیف ایستاده اند، زیرا آن جا امتیازی نیست و همه در پیشگاه خداوند برابرند. هیچ کس را بر دیگری برتری نیست. هنگامی که پیشوا و امام مسجد مسلمانان به من گفت که به عقیده مسلمانان همه انبیاء بر حق بودند و کتاب های آن ها از جانب خداوند است، گمان کردم گوشم بد شنیده است! زیرا این سخن اولین باری بود که از یک رهبر دینی چنین سخنی را می شنیدم. از این رو دیگر برای من شکی باقی نماند که دین اسلام صلاحیت دارد که دین جهانی باشد.